

Rafał Nadolny

Konserwacja zabytków architektury i budownictwa w województwie poznańskim w latach 1990-1999 oraz na tym terenie w latach 2000-2001

Ochrona Zabytków 54/4 (215), 439-443

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KONSERWACJA ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA W WOJEWÓDZTWIE POZNAŃSKIM W LATACH 1990–1999 ORAZ NA TYM TERENIE W LATACH 2000–2001

BUK

Kościół parafialny p.w. św. Stanisława bpa

Nr rej. 2482/A z 9 III 1931 r.

Obiekt późnoklasycystyczny, zbudowany w l. 1838–1846 wg proj. Peipa, restaurowany w 1899 r., spalony w 1945 r., odbudowany w l. 1946–1951 pod kierunkiem arch. Rogera Sławskiego.

W 1996 r. przeprowadzono remont elewacji zewnętrznych: skuto uszkodzone tynki, założono izolacje przeciwwilgociowe wzdłuż murów obwodowych, naprawiono spękanie murów oraz wzmocniono je.

Inwestor: Parafia

BYTYŃ (gm. Kaźmierz)

Pałac

Nr rej. 1434/A z 1973 r.

Obiekt klasycystyczny, zbudowany ok. 1785 r. wg proj. B. Leinwebera, przebudowany w l. 40. XIX w.; dekoracja architektoniczna pochodzi z l. 80. XIX w.

W 1992–1994 wykonano remont generalny konstrukcji: dobudowano boczne skrzydła, wymieniono stropy, wykonano nową konstrukcję więźby dachowej oraz pokrycie z blachy miedzianej.

W l. 1998–2000 kontynuowano prace remontowe we wnętrzach: wymieniono tynki, przeprowadzono konserwację sztukaterii, położono nowe podłogi i posadzki. Ponadto zbudowano nowy taras, wymieniono tynki na elewacjach oraz pomalowano je.

Inwestor: prywatny właściciel.

GAJ WIELKI (gm. Kaźmierz)

Pocztą, tzw. napoleońska, ob. dom mieszkalny

Nr rej. 344/A z 29 X 1968 r.

Budynek późnoklasycystyczny, zbudowany w 1 poł. XIX w., restaurowany w 1964 r.

W 2000 r. przeprowadzono remont generalny obiektu: naprawiono więźbę dachową (wraz z wymianą uszkodzonych elementów

konstrukcyjnych), wymieniono pokrycie dachowe, wyremontowano elewację (skucie uszkodzonych tynków i położenie nowych, odtworzenie pierwotnego detalu architektonicznego).

Inwestor: Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa.

GNIEZNO

Kanonie przy ul. Łaskiego nr 3, 5, 9

Nr rej. 361/A, 362/A, 363/A z 21 XI 1968 r.

Obiekty późnoklasycystyczne zbudowane w l. 1830–1835.

W 1997 r. wyremontowano elewacje zewnętrzne (z wymianą

Buk. Kościół parafialny p.w. św. Stanisława bpa — fasada. Fot. E. Linette, 1962, z Archiwum PP PKZ

Grodzisk Wielkopolski. Studzienka św. Bernarda zrekonstruowana od podstaw. Z tyłu ratusz. Fot. R. Banach, 2002

tynków), pomalowano elewację, wymieniono pokrycia dachowe, naprawiono lub wymieniono części stolarki okiennej.

Inwestor: Kuria Arcybiskupia, Generalny Konserwator Zabytków.

Sąd powiatowy, ob. budynek mieszkalny, Rynek 8

Nr rej. 366/A z 22 XI 1968 r.

Obiekt późnoklasycystyczny, zbudowany w l. 1830–1832.

W 1996 r. położono nowy dach, a w 1997 r. wymieniono uszkodzone tynki, osuszono elewację, wykonano malowanie elewacji.

Inwestor: Urząd Miasta.

GRODZISK WIELKOPOLSKI

Ratusz

Nr rej. 2657/A z 29 XII 1998 r.

Obiekt późnoklasycystyczny zbudowany w 1830 r., rozbudowany w 1910 r.

W 1997 r. wyremontowano dach, wymieniono pokrycie dachowe, wykonano sygnaturki na dachu.

W 1998 r. przeprowadzono kapitalny remont elewacji przywracając budowli dawny wygląd — odtworzono detal architektoniczny na podstawie ikonografii, wyremontowano schody zewnętrzne.

Inwestor: Urząd Miasta

KOŁACZKOWO

Kościół parafialny p.w. św. św. Ap. Szymona i Judy Tadeusza

Nr rej. 424/A z 28 XI 1968 r.

Świątynia późnoklasycystyczna zbudowana w l. 1830–1836 przez budowniczego Jursza wg teoretycznego proj. Chrystiana Piotra Aignera z 1825 r., ukończony w 1850 r.

W 1996 r. wykonano osuszenie murów obwodowych, malowanie i remont wnętrza, a w 2001 r. przeprowadzono remont tynków elewacji frontowej oraz jej malowanie.

Inwestor: Parafia, Generalny Konserwator Zabytków.

Dwór

Nr rej. 2521/A z 7 X 1955 r.

Budynek neoklasycystyczny wzniesiony w 1 poł. XIX w., przebudowany w l. 20. XX w.

W 1995 r. przeprowadzono impregnację drewnianej więźby dachowej, zabezpieczono ją impregnatami przeciwwgrzybicznymi.

W 2000 r. wykonano remont tynków elewacji frontowej, malowanie elewacji, remont wnętrza.

Inwestor: Urząd Gminy, Wojewódzka Biblioteka Publiczna.

PARZĘCZEWO (gm. Kamieniec)

Pałac

Nr rej. 1670/A z 1974 r.

Budowla klasycystyczno–neorenesansowa wzniesiona ok. 1820 r., przebudowana w k. XIX w.

W 2000 r. wykonano naprawę więźby dachowej wraz z wymianą uszkodzonych elementów, wyremontowano pokrycie dachu, wymieniono rynny, rury spustowe i opierzenia, osuszono cokół, wymieniono na nim tynki, założono drenaż odwadniający.

Inwestor: Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa.

ROGALIN (gm. Mosina)

Kościół parafialny p.w. św. Marcelina

Nr rej. 86/A z 1965 r.

Obiekt klasycystyczny, zbudowany 1820 r., jako kaplica rodowa Raczyńskich.

W 1993 r. wykonano remont elewacji oraz ich malowanie, naprawiono wnętrza krypty, osuszono mury obwodowe.

W l. 1998–2001 naprawiono cokół wokół kościoła (z wymianą elementów kamiennych), wykonano konserwację żeliwnych elementów detalu architektonicznego (kapitele, bazy, lwy przed elewacją frontową) oraz malowanie elewacji frontowej.

Inwestor: Generalny Konserwator Zabytków.

Pałac

Nr rej. 2494/A z 1952 r.

Budowla barokowo–klasycystyczna wzniesiona ok. 1770 r. wg proj. J. F. Knöbla. W 1788 r. Dominik Merlini i Jan Chrystian Kamsetzer dokonali przebudowy wnętrza w stylu neoklasycystycznym. Kolejne przebudowy przeprowadzone zostały w 1 ćw. XIX w., m.in. zbrojownia 1820 r. Pałac restaurowano w l. 1892–1895 wg proj. arch. Zygmunta Hendla. Prace konserwatorskie prowadzono w l. 1959–1961.

W l. 1992–1993 wyremontowano elewację frontową, wykonano nowe tynki, obróbki blacharskie, pomalowano ściany, częściowo wymieniono stolarkę okienną.

Kołaczkowo. Dwór — elewacja frontowa w trakcie remontu. Fot. E. Linette, 1969, z *Archiwum PP PKZ*

W l. 1995–1996 przeprowadzono remont części elewacji ogrodowej (ściana szczytowa i część północna elewacji zachodniej): wykonano nowe tynki, obróbki blacharskie, pomalowano ściany, częściowo wymieniono stolarkę okienną.

W 1996 r. dokonano odkrycia pozostałości pierwotnych barokowych polichromii na ścianach hollu i klatki schodowej. Prowadzono prace przy instalacjach w wielu pomieszczeniach.

W l. 1999–2000 odtworzono pierwotny układ schodów przy elewacji ogrodowej oraz salę terrena w przyziemiu przy ryzalicie ogrodowym.

W 2001 r. wzmocniono konstrukcję korpusu głównego przez zastosowanie kotwień oraz ściągów.

Inwestor: właściciel — Ministerstwo Kultury i Generalny Konserwator Zabytków.

Rogalin. Dawna kaplica rodowa Raczyńskich, ob. kościół parafialny p.w. św. Marcelina. Fot. Archiwum PP PKZ

Siedlec. Pałac — portyk kolumnowy elewacji frontowej. Fot. G. Maćkowiak, 1962, z Archiwum PP PKZ

SIEDLEC (gm. Kostrzyn Wilkp.)

Pałac

Nr rej. 2472/A z 1952 r.

Budowla barokowo-klasycystyczna wzniesiona w l. 1770–1775, ukończona w l. 1788–1790 przez arch. Jana Chrystiana Kamsetzera, restaurowana po 1959 r.

Srebrna Góra. Dwór — elewacja frontowa. Fot. T. Łuczak, 1996

SIERNIKI (gm. Rogoźno)

Pałac

Nr rej. A-97/Pi z 17 IX 1955 r.

Obiekt klasycystyczny, zbudowany w l. 1786–1788 wg proj. Jana Chrystiana Kamsetzera.

W l. 2000–2001 wyremontowano wnętrza i przeprowadzono

Srebrna Góra. Dwór — wystrój południowo-wschodniego narożnika salonu. Fot. E. Kreglewska, 1956, z Archiwum PP PKZ

Srebrna Góra. Oficyna zachodnia (spichlerz). Fot. G. Maćkowiak, 1960, z Archiwum PP PKZ

Srebrna Góra. Oficyna wschodnia. Fot. T. Łuczak, 1996

konserwację wystroju sztukatorskiego.

Inwestor: prywatny właściciel.

SREBRNA GÓRA (gm. Wapno)

Zespół dworsko-parkowy

Nr rej. A-117/Pi z 1 VI 1960 r. — dwór, A-144/122/Pi z 1 VI 1968 r. — oficyna.

Obiekty klasycystyczne (dwór, oficynę i bramę) zbudowano w 1799 r.

W 1997 r., w związku z adaptacją oficyny na cele mieszkalne, wykonano remont dachu i wstawiono okna połaciowe.

W 2000 r. zaadaptowano część przyziemia dworu na cele rehabilitacyjne.

Inwestor: Państwowy Dom Rencisty.

ŚREM

Ratusz, pl. 20 Października

Nr rej. 1018/A z 11 III 1970 r.

Obiekt późnoklasycystyczny, zbudowany w l. 1836–1838, w 1876 r. dobudowano wystawkę zegarową.

W l. 1992–1993 zaadaptowano wnętrza na cele siedziby Urzędu Miasta, wykonano rewaloryzację trzech elewacji — całkowicie wymieniono tynki, zrekonstruowano detal architektoniczny, odtworzono pierwotną kolorystykę.

Inwestor: Urząd Miasta.

WĄSOWO (gm. Kuślin)

Pałac, tzw. stary (Szczenieckich)

Nr rej. 1101/A z 1970 r.

Obiekt barokowo-klasycystyczny, zbudowany ok. 1781–1786, przebudowany po 1833 r. i na przełomie XIX i XX w.

W 2000 r. przeprowadzono remont kapitalny budynku: wzmocniono fundamenty opaską żelbetową, wykonano drenaż opaskowy, wyremontowano stropy i konstrukcję więźby dachowej, wymieniono pokrycie dachowe.

Inwestor: prywatny właściciel.

WINNA GÓRA

(gm. Środa Wielkopolska)

Pałac

Nr rej. 1438/A z 1973 r.

Obiekt neoklasycyzy zbudowany w 1910 r. wg proj. Stanisława Boreckiego.

W 1995 r. wyremontowano więźbę dachową, wymieniono pokrycie dachowe.

W 1997 r. przeprowadzono renowację kolumnady portyku, a w związku z adaptacją części pomieszczeń na izbę pamięci gen. Jana H. Dąbrowskiego odnowiono wnętrza: pomalowano ściany, za-

montowano neoklasycyzy kominek z XIX w., odnowiono sufity i sztukaterie, odnowiono posadzki.

Inwestor: Instytut Ochrony Roślin PAN, Urząd Wojewódzki w Poznaniu.

Rafał Nadolny

KONSERWACJA ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA W WOJEWÓDZTWIE KALISKIM I W KALISZU W LATACH 1990–1999 ORAZ NA TYM TERENIE W LATACH 2000–2001

ANTONIN (gm. Przygodzice)

Pałac

Nr rej. 2/A/Ka z 6 III 1948 r.

Wzniesiony został w l. 1822–1824 dla ks. Antoniego Radziwiłła, Namiestnika Wielkiego Księstwa Poznańskiego, autora pierwszej muzyki operowej do „Fausta” Goethego, i jego małżonki księżniczki Luizy Pruskiej.

Pałac — wybitne dzieło architektoniczne Karla Friedricha Schinkla — zbudowano na planie krzyża greckiego, w przeważającej części o konstrukcji nośnej drewnianej z oszalowaniem ścian zewnętrznych. Wewnątrz znajduje się ośmioboczna, trzykondygnacyjna sala, nakryta ozdobnym stropem wspartym na kolumnie, przy której ulokowano kominki z herbami Radziwiłłów. Na pierwszej i drugiej kondygnacji sali umieszczone są drewniane komunikacyjne balkony z ozdobną balustradą, z których prowadzą wejścia do pokoi mieszkalnych w skrzydłach. Nad korpusem głównym znajduje się dach namiotowy z belwederem i tarasem widokowym, nad skrzydłami dachy dwuspadowe, zakończone dekoracją z wyobrażeniem elementów myśliwskich — poroża łosi.

Jest to obiekt o bardzo wysokiej wartości zabytkowej, posiadający niespotykane formy architektoniczne i cechy materiałowo-konstrukcyjne.

Pałac zaprojektowano jako myśliwski, to jest przewidziany do czasowego przebywania nielicznych osób, a stał się z woli inwestora rezydencją stałą jego i jego rodzi-

ny. Ponadto obiekt ten jest bezpośrednio związany z Fryderykiem Chopinem, który tutaj koncertował, nauczał i komponował — przebywając w pałacu na zaproszenie księcia.

W 1974 r. zaadaptowano obiekt na Dom Pracy Twórczej, m.in. wzmocniono konstrukcję nośną oraz dachową budynku, wymieniono pokrycie dachu, zaadaptowano piwnice do celów gospodarczo-użytkowych.

Inwestor: Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W 1993 r. przeprowadzono remont bieżący, w ramach którego wykonano prace elewacyjne oraz zmieniono system ogrzewania z węglowego na gazowy. Wymieniono stolarkę okienną oraz insta-

lację elektryczną i c.o. Po wykonanym remoncie kapitalnym i adaptacji współczesne użytkowanie jest właściwe, zbliżone do funkcji pierwotnej. Obiekt jest należycie zadbane i wykorzystywany: mieści się tu ekspozycja muzealna poświęcona Fryderykowi Chopinowi, i prowadzona jest działalność edukacyjna — organizowane są tu koncerty.

Inwestor: Wojewoda Kaliski.

BASZKÓW (gm. Zduny)

Pałac

Nr rej. A/46 z 6 VI 1960 r.

Obiekt — dawna rezydencja Mielżyńskich — zaadaptowana na potrzeby Domu Pomocy Społecznej. W 1996 r. założono windy.

Antonin. Pałac. Fot. z Archiwum WKZ w Kaliszu